

คณะกรรมการการเลือกตั้งของอินเดีย

โชคสุข กรกิตติชัย
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

ประเทศอินเดีย เป็นประเทศที่มีขนาดพื้นที่ 3,287,590 ตารางกิโลเมตร ใหญ่เป็นอันดับ 7 ของโลก และมีขนาดใหญ่กว่าประเทศไทย 6.4 เท่า มีจำนวนประชากร 1.3 พันล้านคน มากเป็นอันดับ 2 ของโลก (ปี 2558) และมีมากกว่าประเทศไทย 19 เท่า (ข้อมูลพื้นฐานอินเดีย, ม.ป.ป.) มีจำนวนหน่วยเลือกตั้งประมาณ 930,000 หน่วย มากกว่าประเทศไทย 9.8 เท่า โดยมีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่อปี 2014 จำนวน 814 ล้านคน แต่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 541 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 66.4 และมีวิธีการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการใช้ทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีรูปถ่ายประกอบทั่วทั้งประเทศเป็นครั้งแรก ใน 522 เขตเลือกตั้ง (จากทั้งหมด 543 เขต โดยยกเว้นบางเขตในรัฐอัสสัม รัฐนาคาแลนด์ รัฐชัมมู และรัฐแคชเมียร์) เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตในการปลอมแปลงบุคคลที่มีสิทธิลงคะแนนเสียง (การเมืองการปกครองอินเดีย, ม.ป.ป.) ซึ่งมีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากกว่าประเทศไทย 18.2 เท่า มีเขตเลือกตั้ง หรือจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 1 คน โดยมีจำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมด 543 เขต ซึ่งมากกว่าประเทศไทย ซึ่งข้อมูลตัวเลขที่กล่าวมานี้ ย่อมแสดงให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยที่ใหญ่ที่สุดในโลก เมื่อเทียบกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลก ก็ได้ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย และคงไม่มีประเทศใดในโลกที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่มีขนาดใหญ่เท่ากับอินเดีย (อินเดียเลือกตั้ง 2014: ประชาธิปไตยที่ใหญ่ที่สุดในโลก, 2557) ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) อินเดีย จึงเป็นประเด็นน่าสนใจ ผู้ศึกษาจะขอนำเสนอที่มา โครงสร้าง และรูปแบบของคณะกรรมการการเลือกตั้งของอินเดีย สรุปได้ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการการเลือกตั้งของอินเดีย ตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินเดีย ประกาศใช้บังคับ เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2493 (ค.ศ. 1950) เพื่อดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภา สภากฎหมายของรัฐ ประธานาธิบดี และรองประธานาธิบดี ให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม โดยประธานาธิบดีจะเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการการเลือกตั้ง และกรรมการการเลือกตั้งอีก 2 คน โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงานช่วยเหลือปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี หรือเมื่อมีอายุครบ 65 ปี ประธานกรรมการการเลือกตั้งอาจถูกถอดออกจากตำแหน่งโดยรัฐสภาเท่านั้น ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งของอินเดีย จะมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดเตรียมและดูแลปรับปรุงทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
2. ตรวจสอบและควบคุมดูแลผู้สมัครรับเลือกตั้ง
3. รับจดทะเบียนพรรคการเมือง
4. ตรวจสอบการหาเสียงเลือกตั้ง และแหล่งเงินทุนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

5. อำนวยความสะดวกให้กับสื่อมวลชนในการออกอากาศเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง
6. จัดเตรียมและจัดหาสถานที่ตั้งของหน่วยเลือกตั้ง
7. ดูแลการนับคะแนน และประกาศผลการเลือกตั้ง

นอกจากนี้ ในการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาใด ๆ จะต้องกระทำโดยมติเอกฉันท์ นอกจากกรณีที่มีความเห็นแตกต่างกันมาก ๆ ในประเด็นหนึ่งประเด็นใด ก็จะใช้เสียงข้างมากตัดสิน ปัจจุบัน คณะกรรมการเลือกตั้งของอินเดียมีสำนักงานกลางตั้งอยู่ ณ กรุงเดลี โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของอินเดียจะมีการแบ่งส่วนงานออกเป็นดังนี้

1. งานด้านนโยบายและแผน
2. งานด้านกฎหมาย
3. งานด้านการบริหาร
4. งานด้านระบบข้อมูลและประมวลผล
5. งานด้านสื่อ
6. งานด้านการประสานงาน (ระบบการเลือกตั้งของสาธารณรัฐอินเดีย, 2550)

ปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการการเลือกตั้งของอินเดียที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับประเทศไทย สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการการเลือกตั้งของอินเดีย เป็นหน่วยงานที่ดูแลเรื่องการจัดการเลือกตั้งทั่วประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นองค์กรอิสระที่ดำเนินงานด้วยความความเป็นกลาง และสามารถปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐบาล (การเมืองการปกครองอินเดีย, ม.ป.ป.) ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยในระยะเริ่มแรกจะมีประธานกรรมการการเลือกตั้งเพียงตำแหน่งเดียวเท่านั้น ต่อมาเมื่อปี 2532 (ค.ศ. 1989) ก็ได้มีการเพิ่มกรรมการเลือกตั้งอีก 1 คน และปี 2536 ได้เพิ่มกรรมการการเลือกตั้งอีก 1 คน ปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้งของอินเดีย มีทั้งหมด 3 คน จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งของอินเดียมีน้อยกว่าของประเทศไทย สะท้อนให้เห็นว่า อินเดียมีการบริหารจัดการการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งถึง 814 ล้านคน ในขณะที่ประเทศไทยมีคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จำนวน 5 คน (หมายเหตุ: ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ที่ผ่านการออกเสียงประชามติเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2559 กำหนดให้มี กกต. เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 7 คน)

2. กระบวนการสังคมประชาธิปไตยในอินเดียมีความเข้มแข็งมั่นคงมากกว่าประเทศไทย เนื่องจากประชาชนชาวอินเดียมีความเข้าใจ มีวัฒนธรรม และมีวินัยในความเป็นประชาธิปไตยสูงมาก ทั้ง ๆ ที่ได้รับเอกราชมาพร้อม ๆ กับการเป็นประชาธิปไตยมาได้เพียง 69 ปี ในขณะที่ประเทศไทยมีประชาธิปไตยมาแล้ว 84 ปี นานกว่าอินเดียถึง 15 ปี

3. จากการเลือกตั้งที่มีประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 814 ล้านคน และมีหน่วยเลือกตั้งประมาณ 930,000 หน่วย ทำให้อินเดียต้องใช้เครื่องลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอิเล็กทรอนิกส์ (electronic voting machine) ทั่วประเทศ จำนวน 1.1 ล้านเครื่อง ทำให้สามารถทราบผลการเลือกตั้งทั่วประเทศได้ภายใน 24 ชั่วโมง (การเมืองการปกครองอินเดีย, ม.ป.ป.) ซึ่งเป็นเครื่องอุปกรณ์ที่ผลิตภายในประเทศเอง ซึ่งในอดีต

ใช้การกาบัตรเลือกตั้งที่เป็นกระดาษเหมือนดังที่ประเทศไทยใช้มาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้อินเดียไม่มีปัญหาเกี่ยวกับคดีฉีกบัตรเลือกตั้ง เพราะการลงคะแนนใช้เพียงวิธีกดปุ่มบนเครื่อง (อินเดียเลือกตั้ง 2014: ประชาธิปไตยที่ใหญ่ที่สุดในโลก, 2557)

4. มีการใช้กำลังเจ้าหน้าที่พลเรือนทั้งหมด 4 ล้านคน เจ้าหน้าที่ตำรวจ 2.1 ล้านคน เพื่อดูแลรักษาความเรียบร้อยในการเลือกตั้ง (การเมืองการปกครองอินเดีย, ม.ป.ป.)

5. ถึงแม้อินเดียจะมีขนาดพื้นที่ ความแตกต่างของภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่หลากหลาย และยากลำบากต่อการเดินทาง การขนส่ง ตลอดจนฤดูกาลเพาะปลูก และปฏิทินเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่หลากหลายก็ตาม จะเห็นได้ว่า การเลือกตั้งใน 28 รัฐ (States) และ 7 เขตปกครองพิเศษที่มีใช้รัฐ (Union Territories) ที่มีทั้งการเลือกตั้งบนภาคพื้นชมพูทวีป และบนพื้นที่เกาะในทะเล จึงทำให้การกำหนดวันเวลาแตกต่างกันหลากหลายไม่ตรงกัน โดยยึดเอาความสะดวกเหมาะสมเป็นสำคัญ (อินเดียเลือกตั้ง 2014: ประชาธิปไตยที่ใหญ่ที่สุดในโลก, 2557) ทำให้การดำเนินการเลือกตั้งของอินเดียใช้เวลายาวนาน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 7 เมษายน - 12 พฤษภาคม 2014 รวมเป็นระยะเวลากว่า 1 เดือน 5 วัน (การเมืองการปกครองอินเดีย, ม.ป.ป.) ซึ่งต่างกับประเทศไทยที่เป็นประเทศเล็ก มีการคมนาคมขนส่งสะดวกกว่า เจ้าหน้าที่ดูแลการเลือกตั้งก็ใช้มากกว่าโดยสัดส่วน (อินเดียเลือกตั้ง 2014: ประชาธิปไตยที่ใหญ่ที่สุดในโลก, 2557)

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

การเมืองของอินเดีย เป็นการเมืองที่มีการพัฒนาประชาธิปไตยมาแล้ว 69 ปี และเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับประเทศอื่นที่ต้องการเป็นประชาธิปไตย อินเดียมีประสบการณ์ตรงในเรื่องประชาธิปไตยเพียง 69 ปี เมื่อเทียบประเทศไทยแล้วน้อยกว่า 15 ปี ซึ่งโดยพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของอินเดียมีการเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยมานานถึง 200 ปีแล้ว ในช่วงที่ตกเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษ หลังจากที่คนอินเดียมีการศึกษาแบบตะวันตกแบบอังกฤษมากขึ้น การต่อสู้เพื่อเอกราช จึงเป็นการต่อสู้ด้วยการศึกษา ความรู้ ความคิด วิเคราะห์ที่ดีขึ้น ละเอียดลึกซึ่งมากขึ้น จนกลายเป็นวิถีประชาธิปไตยของชาวอินเดียที่ฝังรากลึกกลายเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา สังคม และเศรษฐกิจมากที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง คนอินเดียรู้จัก และเข้าใจประชาธิปไตยในบริบทอินเดียจนเป็นวัฒนธรรมสังคม ดังนั้น ประชาธิปไตยในอินเดีย จึงเป็นแบบอย่างทางการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ เวลา 69 ปี ของประชาธิปไตยในอินเดีย จะพบว่า มีรัฐธรรมนูญเพียงฉบับเดียวที่ร่างตอนได้รับเอกราช มีคนชั้นจันทาลเป็นประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ อินเดียไม่เคยมีการปฏิวัติ หรือการยึดอำนาจ มีครั้งเดียวที่นายกรัฐมนตรีอินทிர่า คานธี ประกาศภาวะฉุกเฉินช่วงสั้น ๆ ด้วยเหตุผลทางการเมือง การสงคราม และความมั่นคงของประเทศ เมื่อกลับมามองประเทศไทย จะเห็นได้ว่า มีประชาธิปไตยมานานกว่าอินเดียถึง 15 ปี แต่ยังไม่มีการเลือกตั้งที่สมบูรณ์ แม้มีรัฐธรรมนูญมาแล้วถึง 19 ฉบับ และกำลังอยู่ระหว่างการปรับแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ที่ผ่านการออกเสียงประชามติไปเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2559 อีกหนึ่งฉบับ ภายหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยไปแล้ว ดังนั้น ระบบการบริหารจัดการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งของอินเดีย น่าจะเป็นประโยชน์ในการนำมาปรับใช้กับประเทศไทย

บรรณานุกรม

การเมืองการปกครองอินเดีย. (ม.ป.ป.). สืบค้น 9 กันยายน 2559 จาก

<http://newdelhi.thaiembassy.org/th/useful-knowledge-th/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B5%E0%B8%A2/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%81%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%87/>

ข้อมูลพื้นฐานอินเดีย. (ม.ป.ป.). สืบค้น 9 กันยายน 2559 จาก

<http://newdelhi.thaiembassy.org/th/useful-knowledge-th/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B5%E0%B8%A2/country-profile-th/>

ระบบการเลือกตั้งของสาธารณรัฐอินเดีย. (12 มิถุนายน 2550). สืบค้น 9 กันยายน 2559 จาก

<http://www.oknation.net/blog/chaiyouth2000/2007/06/12/entry-4>

อินเดียเลือกตั้ง 2014: ประชาธิปไตยที่ใหญ่ที่สุดในโลก. (9 เมษายน 2557). สืบค้น 9 กันยายน 2559 จาก

<https://th-th.facebook.com/notes/somkiat-onwimon/%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87-2014-%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%9B%E0%B9%84%E0%B8%95%E0%B8%A2%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%8D%E0%B9%88%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%94%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%A5%E0%B8%81/846783432002282/>